

ارزیابی فرم بافت ارگانیک محله تجریش شهر تهران مبتنی بر اصول طراحی فرم محلات شهری کم کربن^۱

محمدعلی مفیدی^{۱*}، مریم محمدی^۲

۱. کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر Ma_Mofidi@yahoo.com

۲. دکترای شهرسازی، استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر Ma_Mohammadi@alumni.iust.ac.ir

چکیده

آگاهی داشتن یا عدم آگاهی از اجزا و شاخص های تشکیل دهنده فرم شهری به علت اثرات مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی که دارند، می تواند یک شهر را به سوی یک فرم مطلوب یا نامطلوب سوق دهد. از همین رو فرم یک شهر میتواند تأثیرات قابل توجهی در بحث تغییرات اقلیمی ناشی از آلودگی های هوا و به تبع آن افزایش و یا کاهش گرمایش زمین داشته باشد. در تقابل با این تغییرات اقلیمی رویکردهای نوینی بوجود آمده است که از مشهورترین آن ها رویکرد "شهر کم کربن" می باشد که مفهومی از یک ساختار شهری است که بعد از "اقتصاد کم کربن" و "جامعه کم کربن" مطرح شده است. از طرفی در میان مقیاس های مختلف، می توان از محله و فرم آن بعنوان مقیاسی مناسب برای کاربری اصول و راهکارهای طراحی فرم شهری کم کربن نام برد. در مقیاس خرد، فرم شهر تأثیر تعیین کننده ای بر جریان هوا و باد دارد. محله ای که می خواهد عاری از هرگونه آلودگی های هوا بخصوص گاز های دی اکسید کربن و منوکسید کربن از هوای خود باشد، باید از فرم مناسبی در جهت عدم تولید و همچنین تخلیه آلاینده ها برخوردار باشد. روش این پژوهش کمی و از طریق گردآوری داده های عددی بر آمده از محله و مشاهده ی نمونه های مرتبط و سپس مدلسازی بر اساس مدل خرداقلیمی "انوی مت" می باشد. هدف این پژوهش در واقع ارزیابی فرم بافت ارگانیک محله تجریش شهر تهران مبتنی بر اصول طراحی فرم محلات شهری کم کربن است. از همین رو نتایج بدست آمده در این پژوهش، بیان کننده تغییراتی قابل توجه در میزان منابع آلاینده های هوای محله و همچنین افزایش شاخص ارزیابی آسایش اقلیمی (دمای هوا) است که ناشی از افزایش میزان منابع آلاینده های هوای موجود و تغییرات کالبدی محله در طول ۳۰ سال گذشته (۱۳۹۵-۱۳۶۵) می باشد.

واژگان کلیدی:

فرم، محله، آلودگی هوا، گرمایش زمین، تغییرات اقلیمی، کم کربن، تجریش

^۱ مقاله مستخرجی از رساله پایان نامه کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه هنر با عنوان: "تدوین اصول و شاخص های طراحی فرم محلات شهری کم کربن (نمونه موردی محله تجریش شهر تهران)" - تاریخ دفاع: ۱۳۹۶